

OZNÁMENIE KOMISIE

Zmena dočasného krízového a prechodného rámca pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine

(C/2023/1188)

1. ÚVOD

1. Komisia 9. marca 2023 prijala oznámenie pod názvom Dočasný krízový a prechodný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine (ďalej len „dočasný krízový a prechodný rámec“) ⁽¹⁾.
2. V dočasnom krízovom a prechodnom rámci vyjadrila Komisia presvedčenie, že agresia Ruska proti Ukrajine a jej priame a nepriame účinky, medzi ktoré patria aj sankcie, ktoré zaviedli Európska únia (EÚ) alebo jej medzinárodní partneri, a protiopatrenia, ktoré prijalo napríklad Rusko (ďalej len „súčasná kríza“), spôsobili značnú hospodársku neistotu, narušili obchodné toky a dodávateľské reťazce a viedli k mimoriadne veľkému a neočakávanému zvýšeniu cien, najmä v prípade zemného plynu a elektriny, ale aj mnohých ďalších vstupov, surovín a primárneho tovaru. Spoločne tieto účinky spôsobili závažnú poruchu fungovania hospodárstva v širokej škále hospodárskych odvetví vo všetkých členských štátoch. Komisia preto dospela k záveru, že je vhodné stanoviť kritériá na posúdenie opatrení štátnej pomoci, ktoré môžu členské štáty prijať na nápravu tejto závažnej poruchy výnimočnými opatreniami opísanými v dočasnom krízovom a prechodnom rámci.
3. Hoci agresia Ruska proti Ukrajine stále trvá, hospodárska situácia v Únii celkovo preukazuje odolnosť voči obrovským otrasom, ktorým čelí. V jesennej prognóze Komisie ⁽²⁾ sa však uvádza, že hospodárstvo EÚ stráca svoju dynamiku a v prvých troch štvrtrokoch 2023 sotva dosahovalo rast. Hospodársky rast je nižší, než sa predpokladalo v letnej prognóze a ešte viac zaostáva za prognózou z jari. Na rok 2024 sa síce predpokladá, že HDP EÚ porastie, no tento rast nedosiahne potenciál a bude stále nižší, než sa očakávalo v lete. Všeobecná situácia na trhoch s energiou sa od roku 2022 zlepšila, ceny plynu a elektriny klesli a riziko pre bezpečnosť dodávok sa znížilo, a to aj vďaka viacerým iniciatívam, ktoré Únia zaviedla na boj proti energetickej kríze.
4. Hoci všeobecné riziká pre dodávky energie pretrvávajú, Komisia sa domnieva, že výnimočné opatrenia stanovené v dočasnom krízovom a prechodnom rámci na základe článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ na nápravu vážneho narušenia sa môžu postupne zrušiť, a to aj s prihliadnutím na riziko narušení ktoré z týchto výnimočných opatrení vyplýva. Komisia sa predovšetkým rozhodla nemeniť postupné rušenie oddielov 2.2, 2.3 a 2.7 dočasného krízového a prechodného rámca, ktorých účinnosť uplynie 31. decembra 2023.
5. V jesennej prognóze sa však konštatuje, že súčasná kríza naďalej predstavuje riziká a zostáva zdrojom neistoty. Týka sa to najmä vývoja dodávok a cien energie počas zimného vykurovacieho obdobia vzhľadom na pretrvávajúcu zraniteľnosť trhov s energiou. Nedávne prípady volatility trhu, napríklad v nadväznosti na vývoj na Blízkom východe, a ich možné účinky na svetové trhy s energiou takisto ukazujú, že trhy sú ešte stále zraniteľné a strach z nedostatku môže vyvolať rozsiahle reakcie s vážnymi dôsledkami pre ceny. Aby členské štáty s cieľom riešiť tieto osobitné riziká a ich vplyv na svoje hospodárstva mohli zachovať existujúce podporné opatrenia počas uvedeného obdobia, Komisia

⁽¹⁾ Oznámenie Komisie, Dočasný krízový a prechodný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine (Ú. v. EÚ C 101, 17.3.2023, s. 3).

⁽²⁾ *European Economic Forecast* (Európska hospodárska prognóza), jeseň 2023, European Economy Institutional Paper 258, k dispozícii na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/4139ef72-9eb3-4fad-a116-ee87979f4d35_en?filename=ip258_en_0.pdf

sa rozhodla odložiť postupné rušenie oddielov 2.1 a 2.4 dočasného krízového a prechodného rámca do 30. júna 2024 a poskytnúť tak požadované záruky a čas na administratívnu implementáciu potrebných opatrení. Týmto predĺžením sa úmerne zvýšia maximálne výšky pomoci stanovené v oddiele 2.1, čím sa osobitne pokryje zimné vykurovacie obdobie. Členské štáty tak budú môcť byť v tomto období zvýšenej neistoty a nestálosti trhu pripravené v prípade potreby urýchlene poskytnúť podporu postihnutým podnikom a zabezpečiť jej účinné vykonávanie.

6. Komisia sa síce domnieva, že existujúce schémy možno bude treba predĺžiť, no vo všeobecnosti by na obdobie do 30. júna 2024 nemali byť potrebné úplne nové podporné opatrenia. Ak sa členské štáty napriek tomu nazdávajú, že sú potrebné ďalšie schémy pomoci podľa oddielov 2.1 a/alebo 2.4 dočasného krízového a prechodného rámca, Komisia bude venovať osobitnú pozornosť existujúcim požiadavkám stanoveným v týchto oddieloch vrátane bodu 61 písm. d), v ktorom sa vyžaduje, aby dotknutý členský štát predložil odôvodnenie, že z pomoci budú ťažiť len podniky zasiahnuté súčasnou krízou.
7. Komisia je toho názoru, že nie je potrebné preskúmať oddiely dočasného krízového a prechodného rámca zamerané na podporu prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo (t. j. jeho oddiely 2.5, 2.6 a 2.8), ktoré sú založené na článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, keďže zostanú účinné do 31. decembra 2025. Uvedených oddielov sa teda táto zmena nedotýka.

2. ZMENY DOČASNÉHO KRÍZOVÉHO A PRECHODNÉHO RÁMCA

8. Bod 61 písm. a) sa nahrádza takto:

„a) celková pomoc v žiadnom momente nepresahuje 2,25 milióna EUR na podnik a členský štát (*). Pomoc sa smie poskytnúť vo forme priamych grantov, daňových a platobných zvýhodnení alebo v iných formách, ako sú vratné preddavky, záruky (**), úvery (***) a vlastné imanie, a to za predpokladu, že celková nominálna hodnota takýchto opatrení nepresahuje celkový strop vo výške 2,25 milióna EUR na podnik a členský štát; všetky uvedené čísla musia byť vyjadrené ako hrubá suma, čiže pred odrátaním dane alebo iných poplatkov;

(*) Pomoc poskytnutá na základe schém schválených podľa tohto oddielu, ktorá sa vráti pred poskytnutím novej pomoci podľa tohto oddielu, sa pri určovaní toho, či sa prekročil príslušný strop, nebude zohľadňovať.

(**) Ak sa pomoc poskytuje vo forme záruk podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 67 písm. i).

(***) Ak sa pomoc poskytuje vo forme úverov podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 70 písm. g).“

9. Bod 61 písm. c) sa nahrádza takto:

„c) pomoc sa poskytuje do 30. júna 2024 (*);

(*) Ak sa pomoc poskytuje vo forme daňového zvýhodnenia, daňová povinnosť, na ktorú sa táto výhoda poskytuje, musí vzniknúť najneskôr 30. júna 2024.“

10. Bod 62 písm. a) sa nahrádza takto:

„a) celková pomoc v žiadnom momente nepresahuje 280 000 EUR na podnik pôsobiaci v poľnohospodárskej prvovýrobe a na členský štát a 335 000 EUR na podnik pôsobiaci v odvetviach rybolovu a akvakultúry a na členský štát (*); pomoc sa smie poskytnúť vo forme priamych grantov, daňových a platobných zvýhodnení alebo v iných formách, ako sú vratné preddavky, záruky (**), úvery (***) a vlastné imanie, a to za predpokladu, že celková nominálna hodnota takýchto opatrení nepresahuje celkový príslušný strop vo výške 280 000 EUR, resp. 335 000 EUR na podnik a členský štát; všetky uvedené čísla musia byť vyjadrené ako hrubá suma, čiže pred odrátaním dane alebo iných poplatkov;

(*) Pomoc poskytnutá na základe schém schválených podľa tohto oddielu, ktorá sa vráti pred poskytnutím novej pomoci podľa tohto oddielu, sa pri určovaní toho, či sa prekročil príslušný strop, nebude zohľadňovať.

(**) Ak sa pomoc poskytuje vo forme záruk podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 67 písm. i).

(***) Ak sa pomoc poskytuje vo forme úverov podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 70 písm. g).“

11. Bod 63 sa nahrádza takto:

„63. Ak podnik pôsobí vo viacerých odvetviach, na ktoré sa v súlade s bodom 61 písm. a) a bodom 62 písm. a) vzťahujú rôzne maximálne sumy, dotknutý členský štát musí vhodnými prostriedkami, ako je napríklad oddelenie účtov, zabezpečiť, aby sa pri každej z týchto činností dodržal príslušný strop a aby sa neprekročila celková maximálna suma 2,25 milióna EUR na podnik a členský štát. Ak podnik pôsobí výlučne v odvetviach, na ktoré sa vzťahuje bod 62 písm. a), nemala by sa prekročiť celková maximálna suma 335 000 EUR na podnik a členský štát.“

12. Bod 72 písm. a) sa nahrádza takto:

„a) pomoc sa poskytuje do 30. júna 2024 (*);

(*) Odchylné od uvedeného, ak sa pomoc poskytuje len po *ex post* overení podpornej dokumentácie príjemcu a ak sa členský štát rozhodne nezahrnúť možnosť poskytnúť preddavkové platby v súlade s bodom 74, pomoc sa môže poskytnúť do 31. decembra 2024 za predpokladu, že sa dodrží oprávnené obdobie vymedzené v bode 72 písm. e).“

13. Bod 72 písm. b) sa nahrádza takto:

„b) pomoc sa môže poskytnúť vo forme priamych grantov, daňových (*) a platobných zvýhodnení alebo v iných formách, ako sú vratné preddavky, záruky (**), úvery (***) a vlastné imanie, a to za predpokladu, že celková nominálna hodnota takýchto opatrení nepresahuje uplatniteľnú intenzitu pomoci a stropy pomoci. Všetky uvedené čísla musia byť vyjadrené ako hrubá suma, čiže pred odrátaním dane alebo iných poplatkov;

(*) Ak sa pomoc poskytuje vo forme daňového zvýhodnenia, daňová povinnosť, na ktorú sa táto výhoda poskytuje, musí vzniknúť najneskôr 30. júna 2024.

(**) Ak sa pomoc poskytuje vo forme záruk podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 67 písm. i).

(***) Ak sa pomoc poskytuje vo forme úverov podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 70 písm. g).“

14. Bod 72 písm. c) sa nahrádza takto:

„c) pomoc poskytnutú vo forme vratných preddavkov, záruk, úverov alebo iných návratných nástrojov možno konvertovať na iné formy pomoci, ako napríklad granty, za predpokladu, že konverzia sa uskutoční do 31. decembra 2024;“.

15. V bode 72 písm. e) sa vymedzenie „t“ nahrádza takto:

„t je daný mesiac alebo obdobie niekoľkých po sebe nasledujúcich mesiacov v období od 1. februára 2022 najneskôr do 30. júna 2024 (ďalej len „oprávnené obdobie“),“.

16. V bode 73 sa vkladá toto písmeno e):

„e) v prípade pomoci poskytnutej podľa bodu 73 písm. a), b), c) a d) v súvislosti s oprávnenými nákladmi, ktoré vznikli v období od 1. januára 2024 do 30. júna 2024, sa EBITDA v oprávnenom období môže výnimočne vypočítať na základe kalendárneho roka, ktorý sa končí 31. decembra 2023.“
